

Het gasverbod 'regisseren'? Dat gaat de gemeenten nu helemaal niet lukken

Posted on 4 april 2020 by Theo Jongedijk

'In crisistijd is de topprioriteit de volksgezondheid veilig te stellen en de samenleving draaiende te houden. Als dat betekent dat andere taken moeten wachten dan is dat zo. Daarover is overleg met het Rijk.'

Esther Verhoeff, woordvoester van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), kondigde midden in de coronacrisis in Trouw aan dat de agenda van de gemeenten in Nederland als gevolg van de uiterst besmettelijke ziekte moet worden aangepast.

Het was een tussen-de-regels-door uitlating die zat verscholen in een groter verhaal over alle ins en outs van het corona-spook.

Welke draai de 351 bij de VNG aangesloten Nederlandse gemeenten zullen moeten maken om het vege lijf van zoveel mogelijk burgers te kunnen redden en het land aan de praat te kunnen houden, werd niet belicht in het ochtendblad. Over dit onderwerp doorvragen had de krant wellicht een pracht van een primeur

opgeleverd.

Gemeenten verzopen al in werk

De gemeenten in Nederland verzopen al in het werk nog voordat in China het coronavirus de kans kreeg zich een weg door de samenleving te banen.

De lengte van de lijst aan taken is indrukwekkend en tegelijk imponerend kostbaar om uit te voeren. Niet alleen financieel gezien, maar ook wat menskracht betreft.

Dat is enerzijds het gevolg van het afschuifgedrag van opeenvolgende kabinetten-Rutte onder het motto 'gooi maar over de schutting, dan zijn wij er vanaf'. Anderzijds ligt het aan de vraatzucht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten die de leden telkens verleidt om nog maar een gerecht op het bord te scheppen als een rupsje-nooit-genoege.

'Den Haag' huldigt immers onder aanvoering van hopman Mark Rutte het principe 'een heitje voor een karweitje'.

De gemeentelijke kater komt altijd later. Pas wanneer blijkt dat het dossier uit een Haagse kast vol lijken is gevallen. Met de dader op het kerkhof. Weggepromoveerd of met wachtgeld.

Geen deuk in een pakje boter

Dat de Nederlandse gemeenten al voor het uitbreken van de coronacrisis organisatorisch gezien geen deuk in een pakje boter konden slaan, werd eerder dit jaar duidelijk toen de melding kwam dat de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Inburgering op de lange baan moest worden geschoven. De gemeenten krijgen tot 1 juli volgend jaar extra tijd om de uitvoering van die plannen 'goed vorm te geven'.

Bij Jeugdhulp en Ouderenzorg, twee andere taken die volledig door de laagste bestuurslaag moeten worden uitgevoerd, vormen de financiën de bottleneck. Decentralisatie had er juist voor moeten zorgen dat er geld bespaard kon worden, het omgekeerde blijkt het geval.

Van meer efficiency door de Jeugdzorg in handen van de gemeenten te geven, is niets terechtgekomen en het Haagse sommetje 'rijk-rekenen' levert een uitkomst

op van 450 miljoen in de min.

Tot overmaat van ramp groeit gelijktijdig de vraag naar jeugdzorg met 12 procent. Ook de eigen kosten die de gemeenten moeten maken, is te optimistisch begroot en blijkt zelfs vijf procent van het beschikbare budget op te slokken.

‘Jong geleerd, oud gedaan’

De uitdrukking ‘jong geleerd, oud gedaan’ komt in dit verhaal in bijzonder perspectief te staan. De Jeugdzorg kan zich dan ook maar beter níet spiegelen aan de Ouderenzorg waar het geld zo mogelijk nog sneller door de gemeentelijke vingers glipt.

Op basis van onderzoek bij vijf grote gemeenten valt te verwachten dat de kosten de komen vijf jaar met 7 procent zullen stijgen. Per jaar, wel te verstaan.

Niet alleen de vergrijzing is hier debet aan. Ook het overheidsbeleid om mensen steeds langer thuis te laten wonen doet een groter beroep op de zorg. Evenals de afnemende beschikbaarheid van mantelzorgers en de invoering van een nieuw uurtarief voor thuishulp dat niet meer inkomensafhankelijk is maar voor iedereen een gelijk bedrag bedraagt per vier weken.

Gemeenten ook voorop bij coronacrisis

Bovenop de eerder genoemde, nu al met de nodige moeite nauwelijks goed uit te voeren taken, hebben de gemeenten er door de coronacrisis nog een belangrijke verantwoordelijkheid bijgekregen. Half ondernemend Nederland meldt zich dezer dagen per e-mail aan gemeentelijke loketten om in aanmerking te kunnen komen voor een vergoeding van geleden en nog te lijden economische schade nu de bedrijfsvoering bijna overal volledig op zijn gat ligt.

Zelfstandigen en ondernemers staan virtueel in de rij om een voorschot te vragen op een bijstandsuitkering. Dat geld krijgen de gemeenten later terug van het Rijk, maar de afhandeling van alle aanvragen verhoogt de werkdruk zodanig dat in tal van plaatsen inderhaast extra mankracht moet worden ingezet. Het is deze plotselinge mega-belasting die zodanig gaat drukken op andere taken, zoals woordvoerder Esther Verhoeff dat tegenover Trouw verwoorde, dat het beleid zal moeten worden aangepast.

Gaat een beschaafd land als het onze dan verder snijden in de toch al spaarzaam bedeelde jongeren- en/of ouderenzorg? Het is moeilijk voorstelbaar met het jaar 2021 in het vooruitzicht dat als belangrijkste politieke hoogtepunt de stembusgang heeft voor een nieuwe Tweede Kamer.

Miljarden voor netwerk biomassacentrales

Het meest voor de hand liggende alternatief is geheel of gedeeltelijk een punt te zetten achter de voorgenomen miljarden vergende energietransitie, waarbij miljoenen woningen van het gas af moeten. De gemeenten in ons land hebben vrijwillig de regiefunctie van die omstreden operatie op zich genomen.

Nederland is opmerkelijk genoeg het enige land ter wereld dat denkt met deze inspanning het klimaat een goede dienst te bewijzen.

Het is een onomstreden feit dat wind en zon de komende decennia bij lange na niet het energie-gat kunnen dichten dat de uitval van het aardgasnetwerk zal veroorzaken. Om die reden investeert Nederland miljarden euro's in het uitrollen van een veelomvattend stelsel aan biomassacentrales.

Naar aanleiding van stank- en stofklachten van omwonenden van de eerste generatie van dergelijke ovens vinden er steeds meer onderzoeken plaats naar het milieueffect. De nieuwe voorzieningen draaien voor een belangrijk deel op hout en houtsnippers, aangevoerd uit eigen land, Oost-Europese landen en de Verenigde Staten. De eerste uitkomsten pakken vernietigend uit voor het milieu.

Gemeenten zijn bij het verlenen van vergunningen voor de bouw van de peperdure biomassacentrales de spin in het web. Door die positie en dank zij de donkere schaduw van de coronacrisis kunnen zij nu zonder al te veel gezichtsverlies de medewerking aan de heikele energietransitie terugdraaien.

Naar het voorbeeld van het kabinet dat zich deze week heel berekenend achter hetzelfde virus verschuilde bij het wederom uitstellen van de opening van het omstreden vliegveld Lelystad.